

EUROPOS
KOMISIJA

EUROPOS SĄJUNGOS
VYRIAUSIASIS ĮGALIOJINIS
UŽSIENIO REIKALAMS IR
SAUGUMO POLITIKAI

Briuselis, 2012 12 17
JOIN(2012) 36 final

**BENDRAS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

**Glaudesnio bendradarbiavimo ir regioninės integracijos rėmimas Magribe: Alžyre,
Libijoje, Mauritanijoje, Maroke ir Tunise**

**BENDRAS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

**Glaudesnio bendradarbiavimo ir regioninės integracijos rėmimas Magribe: Alžyre,
Libijoje, Mauritanijoje, Maroke ir Tunise**

I. IŽANGA

1. Magribo gyventojai buvo 2011 m. istorinių įvykių centre. Labiau nei bet kuriame kitame arabų pasaulio regione, Magribo valstybėse pradėtas ilgas permainų ir reformų procesas. Europos Sąjungai itin svarbu, kad šis demokratizacijos ir modernizacijos procesas būtų sėkmingas.
2. Be to, per pastaruosius metus Magribo valstybės dėjo naujas pastangas glaudžiau bendradarbiauti tarpusavyje. Nors šios pastangos dar nedrąsios ir kol kas nesiiimta plataus masto priemonių, jos grindžiamos suvokimu, kad nacionalinių tikslų didinti gerovę bei stabilumą ir skatinti demokratinius pokyčius negalima iki galo pasiekti, jeigu Magribo valstybės glaudžiai nebendradarbiaus tarpusavyje.
3. Pagrindinis šio komunikato tikslas – nustatyti, kaip Europos Sąjunga galėtų remti glaudesnę Magribo valstybių tarpusavio bendradarbiavimą, remdamasi savo plataus masto patirtimi integracijos srityje ir savo suinteresuotumu šiuo regionu, kaip kaimynė ir pagrindinė atitinkamų penkių valstybių partnerė. Taip Europos Komisija ir Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai (toliau – vyriausiasis įgaliotinis) siekia paskatinti Magribo valstybes nares toliau dėti pastangas gerinti bendradarbiavimą visame Magribe, ir prisidėti prie šio proceso. Stipresnis ir vieningesnis Magribas padės spręsti bendrus uždavinius – mažinti nestabilumą Sahelio regione, užtikrinti energetinį saugumą, taip pat kurti darbo vietas ir kovoti su klimato kaita. Tai istorinės galimybės užtikrinti glaudesnę partnerystę.
4. Šis komunikatas yra bendro ES atsako į pokyčius pietinėse kaimyninėse valstybėse dalis. Komunikate išdėstytais pasiūlymais siekiama papildyti 2011 m. Europos Komisijos ir vyriausiojo įgaliotinio priimtuose komunikatuose, kuriuose nustatyta partnerystė siekiant demokratijos ir bendros gerovės bei atnaujintas požiūris į Europos kaimynystės politiką¹, išplėtotas priemonės, o ne jas pakeisti. Abiejuose šiuose komunikatuose pabrėžta, kad būtina didesnė pietinių valstybių (ir subregionų) integracija, kuria būtų papildomos kitos dvišalės ir regioninės iniciatyvos. Šiame komunikate taip pat remiamasi vadinamąja Pokyčių darbotvarke – Europos Komisijos persvarstyta politika, pagal kurią išorės pagalbos lėšos naudojamos siekiant konkrečių rezultatų².

¹ „ES ir pietinių Viduržemio jūros regiono valstybių partnerystė siekiant demokratijos ir bendros gerovės“ (2011 3 8) ir „Naujas požiūris į kintančią kaimynystę. Europos kaimynystės politikos peržiūra“ (2011 5 25).

² „ES vystymosi politikos poveikio didinimas. Pokyčių darbotvarkė“ (2011 10 13).

5. Pasiūlymai atitinka ES pažadą teigiamai reaguoti į kaimyninių valstybių partnerių reformų iniciatyvas ir yra parengti konsultuojantis su šiomis valstybėmis. Daug toliau išdėstytų priemonių yra naujos. Kai kuriais atvejais taip pat remiamasi esamomis regioninėmis iniciatyvomis, jeigu integracijos pastangas būtų galima sustiprinti esamas priemones panaudojant Magribo reikmėms, taip pat dvišale veikla, jeigu ji padeda užtikrinti didesnę sanglaudą regione.
6. Be to, komunikatu siekiama atsižvelgti į užsimezgusius Magribo valstybių ir Uždachario Afrikos valstybių, taip pat ES ir Uždachario Afrikos santykius. Šiomis aplinkybėmis ES parama, teikiama siekiant integracijos Magribe, turėtų būti aiškiai siejama su platesniais ES santykiais su Afrikos žemynu, kaip nustatyta pagal bendrą Afrikos ir ES strategiją³. Tai visų pirma apima teminę taikos ir saugumo partnerystę, prie kurios Magribo valstybės tiesiogiai prisideda pačios arba kurių atidžiai stebi. Komunikate taip pat atsižvelgiama į dvejopą Mauritanijos situaciją dėl jos geografinės padėties – ši valstybė yra arabų Magribo ir Uždachario Afrikos kryžkelėje.
7. Paspartinti pokyčius ir greičiau priimti sprendimus dėl geriausių būdų užtikrinti integraciją gali tik pačios Magribo valstybės. Todėl šiuo svarbiu metu, kai Magribe diskutuojama dėl taikos ir integracijos masto subregioniniu lygmeniu, šiame komunikate išdėstyti pasiūlymai grindžiami solidarumo ir partnerystės dvasia. Šie pasiūlymai galėtų būti naudingi viso Magribo regiono gyventojams, tačiau jie taip pat duotų naudos ir jeigu būtų plėtojami mažesniu, dvišaliu, pagrindu arba nesimetriškai visame regione.

II. UŽDAVINIAI, KURIUOS TURI SPREŠTI MAGRIBAS

8. Magribo regiono vystymosi galimybės itin didelės. Šio tarp Uždachario Afrikos ir Europos Sąjungos bei Rytų Viduržemio jūros regiono valstybių esančio regiono valstybės turi prieigą prie Atlanto vandenyno, Viduržemio jūros ir galimų sausumos transporto kelių. Regione taip pat nemažai gamtinių ir žmogiškųjų išteklių, jo valstybės sieja kultūriniai ir kalbiniai ryšiai.
9. Vis dėlto Magribas tebėra vienas mažiausiai integruotų pasaulio regionų. Todėl jo vystymosi galimybės iš esmės neišnaudotos. Integracijos nebuvimo nuostoliai ekonomikos srityje įvairiais apskaičiavimais yra apie 1–2 proc. BVP. Tačiau realūs integracijos nebuvimo nuostoliai patiriami ne tik ekonomikos srityje, bet ir regiono saugumo bei platesnės žmogaus raidos srityse.
10. Uždaviniai, kuriuos turi spręsti šis regionas, išsamiai pagrįsti dokumentais. Svarbiausios sritys nurodytos toliau.

Demokratinės reformos

- (a) Visose Magribo valstybėse vykdomos politinės reformos. Politikos srityje visuomenė tikisi didelių pokyčių dalyvavimo visuomenės gyvenime, atskaitomybės, prieigos prie informacijos ir žodžio laisvės bei teisės kreiptis į

³ „Afrikos ir ES strateginė partnerystė. Bendra Afrikos ir ES strategija“, 2007 m. ES ir Afrikos aukščiausiojo lygio susitikimas, nuorodos Nr. 16344/07.

teismą srityse. Pilietinės visuomenės svarba padidėjo, ji turi daugiau galimybių veikti kaip teisėta vietos valdžios partnerė plėtojant įtraukią visuomenę. Dėl patobulintų rinkimų procesų regione padidėjo atskaitomybė. Parlamentai ir iki šiol susikūrusios įvairios politinės partijos ir judėjimai turi galimybę tapti svarbiais procesų dalyviais. Tačiau institucijos, kurios būtinos, kad būtų saugomos demokratinės vertybės ir teisinė valstybė, taip pat gerbiamos žmogaus teisės, yra silpnos. Šioje aplinkoje tebėra itin sudėtinga konsoliduoti ir skatinti demokratines reformas, kurias vykdant būtų visapusiškai laikomasi tarptautinių žmogaus teisių normų.

Socialinės ir ekonominės reformos

- (b) Magribo ekonomika auga per mažai, kad darbo rinka patenkintų visų gyventojų poreikius ir kad būtų mažinamas skurdas ir nedarbas (2011 m. Alžyre, Maroke ir Tunise jis siekė 10–18 proc., o Mauritanijoje – daugiau negu 30 proc.). Jungtinių Tautų vystymosi programos 2011 m. Arabų valstybių vystymosi iššūkių ataskaitoje apskaičiuota, kad net pagal atsargiausią scenarijų (t. y., jeigu būtų išlaikyti dabartiniai nedarbo ir darbo jėgos aktyvumo lygiai), Magribo valstybėse iki 2015 m. reikėtų sukurti 1,8 mln. darbo vietų, o iki 2030 m. – 7,8 mln. Be to, jeigu nebūtų sukurta pakankamų užimtumo galimybių ir nebūtų išnaudoti žmogiškieji, daugiausia jaunimo, ištekliai, skurdas galiausiai dar padidėtų. Jeigu nepadidės ekonomikos augimas ir nebus vykdoma veiksminga užimtumo skatinimo politika (įskaitant investicijas į žmogiškąjį kapitalą ir deramo darbo skatinimą), išliks didelis jaunimo nedarbas, o didžiąją realiosios ekonomikos dalį toliau sudarys neoficialus sektorius. Šie veiksniai taip pat kels didelį pavojų socialiniam stabilumui ir perėjimui prie demokratijos.
- (c) Daugelyje Magribo valstybių žemės ūkio plėtrai trukdė struktūrinės problemos, kaip antai mažos investicijos, ribotas vandens prieinamumas, žemės blogėjimas, klimato kaita ir nepakankamos galimybės gauti pagrindines paslaugas. Žemės ūkio sektoriui tenka uždavinys gaminti daugiau ir geresnių gaminių, t. y. didinti žemės ūkio našumą, pereiti prie tvarių gamybos metodų ir gerinti gyvenimo sąlygas kaimo vietovėse pagal ilgalaikes strategijas.
- (d) Kol kas dar reikia įdėti daug pastangų, kad būtų išnaudotos iš tiesų diversifikuotos ekonomikos, grindžiamos energingo privataus sektoriaus radimusi, plėtojimo galimybės. Magribas iki šiol nesugebėjo sukurti regioninių vartotojų rinkų, pasinaudoti masto ekonomija ir visapusiškai naudotis tuo, kad yra arti Europos ir pagrindinių tarpžemyninių jūrų kelių, kas leistų jam plėtoti regioninius gamybinius ryšius, tapti pasaulinės pridėtinės vertės grandinės dalimi ir taip pritraukti daugiau investicijų. Pernelyg dažnai dėl to, kad ekonomika tebėra uždara, kai kurios palankioje padėtyje atsidūrusios vietos įmonės nesąžiningai iš to pasipelnė ir įsitvirtino kaip monopoliai. Be to, nustatyta, kad didžiausia investicijų ir verslo kliūtis – korupcija.
- (e) Nors kai kuriose srityse, visų pirma švietimo ir gyvenimo trukmės, pasiekta didelių socialinės ir žmogaus raidos laimėjimų, daug gyventojų vis dar neturi tinkamo darbo, socialinės apsaugos ir socialinių teisių⁴. Be to, daugumoje

⁴

Žr. Jungtinių Tautų vystymo programos 2011 m. Arabų valstybių vystymosi iššūkių ataskaitą.

Magribo valstybių išlikę dideli socialiniai skirtumai – turtas sutelktas tik tam tikrose srityse. Todėl iš Magribo valstybių (išskyrus Libiją) toliau emigruojama – daugiausia į Europą. Šios valstybės taip pat yra neteisėtos migracijos į Europą tranzito valstybės. Užtikrinti tvarų vystymąsi galima, tik jeigu jaunoji karta bus išsilavinusi ir galės dalyvauti savo valstybės socialiniame ir ekonominiame gyvenime. Išsilavinę gyventojai yra stabilumo pagrindas ir gali padėti kurti demokratinę visuomenę. Aukštojo mokslo institucijos yra pagrindiniai perėjimo prie demokratijos proceso dalyviai, nes yra atsakingi už naujosios lyderių ir pedagogų kartos mokymą. Be to, po Arabų pavasario įvykių ypatingai svarbi tapo kultūros politikos reforma.

Pasauliniai pavojai

- (f) Terorizmo ir tarptautinio nusikalstamumo klausimai regione, taip pat pietinėse kaimyninėse valstybėse ir Sahelio regione kelia didžiulį susirūpinimą. Islamiškojo Magribo *Al-Qaida* (AQMI) sutelkė terorizmo tinklą daugiausia Magribe ir Malyje. Po konflikto Libijoje padėtis pablogėjo – suaktyvėjo neteisėta prekyba ginklais, žmonėmis ir narkotikais, padaugėjo prie konflikto prisidėjusių džihado kovotojų, todėl Sahelio ir Sacharos regionas tapo nestabilia zona. Dėl to kilo ir tuaregų sukilimas Malio šiaurėje, dėl kurio AQMI dar labiau išplėtė savo įtaką. Tam, kad būtų įgyvendinti Europos Sąjungos strategijoje saugumo ir vystymosi Sahelio regione srityje⁵ (strategija apima Alžyrą, Mauritaniją, Malį ir Nigerį, tačiau jos įgyvendinimas daugiausia susijęs su trimis pastarosiomis valstybėmis) išdėstyti tikslai, bus svarbu glaudžiai bendradarbiauti su Magribo valstybėmis, kurioms Sacharos ir Sahelio zona turi tiesioginės įtakos ir kurios pačios daro jai poveikį zonai.

Aplinka ir klimato kaita

- (g) Magribas yra zona, kuri turi spręsti daug aplinkos ir gamtos išteklių naudojimo uždavinių. Siekiant spręsti aplinkos klausimus, be kita ko, susijusius su oru, vandeniu, jūrų aplinka, dirvožemiu ir biologine įvairove, būtina imtis nacionalinių ir regioninių veiksmų. Magribo valstybės taip pat yra labai pažeidžiamos dėl klimato kaitos; jos jau jaučia šios kaitos padarinius, kurie gali turėti didelės įtakos pagrindiniams ekonomikos sektoriams (pvz., žemės ūkiui, turizmui, maisto kainoms). Kartu regione yra unikalių galimybių pereiti prie anglies dioksido kiekio mažinimo grindžiamo vystymosi, visų pirma daugiau dėmesio skiriant atsinaujinančiajai energijai ir energijos vartojimo efektyvumui, be kita ko, įgyvendinant tarpvalstybinius projektus ir politiką. Tai padėtų kurti darbo vietas ir pritraukti į regioną investicijas.

III. ARABŲ MAGRIBO SĄJUNGA, VIDURŽEMIO JŪROS SĄJUNGA, „5+5“. LANKSTUS IR PRAGMATIŠKAS POŽIŪRIS

11. ES pasiryžusi stiprinti dvišalius santykius su Magribo valstybėmis. Kartu ji mano, kad, siekiant spręsti bendrus uždavinius, reikia suteikti naują postūmį įvairioms jau veikiančioms regioninėms organizacijoms ir struktūroms. ES pasirengusi labiau

⁵ Europos Sąjungos strategija saugumo ir vystymosi Sahelio regione srityje, 2011 m. kovo 31 d.

remti ir plėtoti sąsajas ir glaudžiau bendradarbiauti, siekdama esamų iniciatyvų įgyvendinimo dvišaliu lygmeniu.

12. Siūlomas būsimas Arabų Magribo sąjungos (AMS) aukščiausiojo lygio susitikimas bus svarbus ir Magribo integracijai naują postūmį suteiksiantis renginys. Europos Komisija ir vyriausiasis įgaliotinis palankiai vertina iki šiol su AMS plėtotą dialogą ir yra pasiryžę jį stiprinti, taip pat plėtoti naujas bendradarbiavimo sritis, visų pirma remdamiesi su AMS jau atliktu techniniu darbu.
13. Plėtojant glaudesnę ir geresnę Magribo valstybių tarpusavio bendradarbiavimą ir jų bendradarbiavimą su šiaurinėmis ir pietinėmis kaimyninėmis valstybėmis, galima pasinaudoti tam tikromis tarptautinėmis sistemomis. Viduržemio jūros sąjunga gali pasinaudoti savo lankstumu, skatindama Magribo valstybėms naudingus subregioninio bendradarbiavimo projektus. ES Pietų Viduržemio jūros regiono valstybių ir Magribo grupė (vadinamasis forumas „5+5“⁶) svarbi, nes ja nustatomas susijusių valstybių bendradarbiavimas, grindžiamas bendrais interesais ir tikslais, kuriuos kai kuriais atvejais gali padėti pasiekti ES, pvz., skirdama lėšų galimybių studijoms arba projektams rengti. Vadinamųjų „pays du champ“ (Alžyro, Malio, Mauritanijos ir Nigerio) iniciatyva, kuria, pasitelkiant ES strategiją Sahelio regionui, siekiama spręsti Sacharos ir Sahelio regiono klausimus, taip pat nustatomos glaudaus bendradarbiavimo su Magribo valstybėmis sistemos.
14. Reikia atsižvelgti ir į Afrikos žemyno aspektą: Magribo regionas ir toliau bus siejamas su tarpreregioninėmis ir žemyno iniciatyvomis įgyvendinant bendrą Afrikos ir ES strategiją, visų pirma pasitelkiant Panafrikos programą, jeigu ji bus sukurta.

IV. GLAUDESNIS BENDRADARBIAVIMAS IR DIDESNĖ INTEGRACIJA MAGRIBE. GALIMAS ES ĮNAŠAS

15. Didesnės integracijos Magribe naudą pajustų ne tik penkių susijusių valstybių piliečiai – ji būtų naudinga ir kaimyninėms valstybėms, įskaitant Europos Sąjungą. Jai pagrindinis dvišalių santykių tikslas yra demokratinės atskaitomybės ir teisinės valstybės principais pagrįstos stabilumo ir gerovės erdvės Magribe plėtojimas. Jį skatinti galima tik taikant regioninį metodą. Didesnis stabilumas, labiau integruotos rinkos, glaudesni žmonių tarpusavio ryšiai ir išplėtoti intelektualiniai, ekonominiai ir kultūriniai mainai būtų naudingi valstybėms abiejose Viduržemio jūros pusėse.

Taigi ES galėtų remti toliau nurodytų sričių iniciatyvas, pasitelkdama įvairias priemones – nuo glaudesnio politinio dialogo iki techninės pagalbos ar konkrečių projektų.

A. Demokratinės reformos

16. ES jau remia demokratines reformas Magribo valstybėse, atsižvelgdama į konkrečius procesus kiekvienoje iš jų. Be šių veiksmų, ES gali:
 - remti regionines ir subregionines pilietinės visuomenės organizacijų ir tinklų stiprinimo iniciatyvas, kad paskatintų didesnę įsitraukimą į demokratinį valdymą,

⁶ Vakarų Viduržemio jūros regiono valstybių forumą sudaro Alžyras, Ispanija, Italija, Libija, Malta, Marokas, Mauritanija, Portugalija, Prancūzija ir Tunisas.

geresnę atskaitomybę ir politinį dialogą⁷. Tai galima padaryti pasitelkiant Europos kaimynystės ir partnerystės priemonę, įskaitant Pietinių kaimyninių valstybių pilietinės visuomenės rėmimo priemonę, Europos demokratijos ir žmogaus teisių rėmimo priemonę, taip pat programą „Vystymosi procese dalyvaujantys nevalstybiniai subjektai ir vietos valdžios institucijos“. Be kita ko, ES gali rengti ir remti subregionines iniciatyvas, kaip antai Magribo socialinį forumą, „Forum Syndical Maghrébin“, pilietinės visuomenės tinklus ir t. t.;

- remti glaudesnę Magribo ir ES valstybių narių bei Europos Parlamento bendradarbiavimą ir mainus;

- toliau remti Magribo valstybių partnerių pastangas modernizuoti savo teisingumo sistemas ir, be kita ko, užtikrinti geresnes galimybes kreiptis į teismą, teisminių institucijų nepriklausomumą ir pagarbą teisinės valstybės principams;

- stiprinti vietos valdžios institucijų institucinius vietos valdymo, sprendimų priėmimo ir paslaugų teikimo gebėjimus, kad būtų didinamas skaidrumas, įgyvendinamos decentralizuotos reformos ir teikiamos kokybiškos paslaugos gyventojams, bendradarbiaujant su analogiškais ES vietos institucijomis;

- pradėti naują programą, kad sustiprintų žiniasklaidos ir kultūros – svarbių demokratizacijos, žodžio laisvės ir konfliktų sprendimo veiksmų – vaidmenį Magribe. Šia programa, be kita ko, bus remiamas analogiškų subregioninio lygmens subjektų bendradarbiavimas, siekiant valstybinę žiniasklaidą pakeisti į žiniasklaidą, kuri būtų orientuota į viešąsias paslaugas.

B. Pasauliniai pavojai

17. Magribo valstybėms tenka didelė atsakomybė kovoti su terorizmu ir neteisėta prekyba. Šioje srityje sėkmė priklauso nuo glaudaus veiksmų koordinavimo, todėl ES remia visas pastangas skatinti glaudesnę Magribo valstybių bendradarbiavimą šioje srityje. Ilgalaikiai neišspręsti konfliktai ir nuolatinė įtampa, kylanti dėl naujų konfliktų, taip pat gali kelti grėsmę saugumui ir trukdyti integracijai. Nestabilumas Sacharos ir Sahelio regione taip pat gali kelti grėsmę ES saugumui, todėl ji taip pat turi stiprinti dialogą glaudžiau bendradarbiaudama su regiono valstybėmis. Be to, reikėtų aktyviau kovoti su neteisėta prekyba cheminėmis, biologinėmis, radioaktyviomis ir branduolinėmis medžiagomis.

18. Šioje srityje ES gali:

- užmegzti reguliarius ES karinio štabo, ES žvalgybos analizės centro, Europolo ir Magribo valstybių kompetentingų institucijų ryšius, kad užtikrintų geresnį keitimąsi informacija;

- prireikus teikti technines konsultacijas Magribo valstybių kompetentingoms institucijoms ir su terorizmu bei neteisėta prekyba kovojančioms struktūroms;

- prisidėti prie saugumui didinti skirtų forumo „5+5“ veiksmų, taip pat remti jų plėtojimą, visų pirma, kai jie apima civilinį ir karinį indėlį į oro, jūrų ir sienų valdymą;

- rengti Magribo valstybių teisminių institucijų, policijos ir karo mokykloms ir mokymo centrams skirtas mokymo programas, kuriomis galėtų naudotis regiono ir visos Afrikos besimokantieji, ir prireikus teikti technines konsultacijas;

- remti gebėjimų stiprinimo priemones, techninius mainus ir dalijimąsi informacija apie geriausią praktiką ES, kad būtų šalinamos terorizmo plitimui

⁷ Kaip nustatyta komunikate „Demokratijos ir tvaraus vystymosi ištakos. ES bendradarbiavimas su pilietinės visuomenės organizacijomis išorės santykių srityje“, Briuselis, 2012 9 12, COM(2012) 492 final, ir 2012 m. spalio 15 d. ES Tarybos išvadose.

palankios sąlygos ir skatinamas visuomenės – visų pirma jaunimo – atsparumas kurstymui, verbavimui ir smurtiniam radikalizmui;

➤ aktyviau įgyvendinti ES kompetencijos centrų cheminių, biologinių, radioaktyvių ir branduolinių medžiagų keliamo pavojaus mažinimo iniciatyvą;

➤ pagal 2011 m. bendrus komunikatus⁸ remti konfliktų sprendimo ir sutaikymo pastangas, visų pirma taikydama pasitikėjimo kūrimo priemones, jeigu tai daryti paprašytų susiję subjektai.

C. Integracinės ekonominės plėtros skatinimas

19. Struktūrinės didelio nedarbo, silpnų švietimo, mokymo ir darbo rinkos institucijų, silpno privačiojo sektoriaus ir vangios prekybinės bei ekonominės integracijos problemos yra tarpusavyje susijusios. Jeigu nebus konkurencingo privačiojo sektoriaus, bus sukurta nedaug deramo darbo vietų. Jeigu nebus dedama pastangų reformuoti švietimo ir užimtumo politiką, privatusis sektorius negalės augti, o be atviros ir integruotos ekonomikos konkurencija išliks ribota, rinkų galimybės bus nenaudojamos ir nebus sutelkta investicijų, kurių reikia darbo vietoms kurti⁹.

Darbo vietų kūrimo uždavinys

20. Švietimas ir mokymas itin svarbūs kuriant darbo vietas ir įsidarbinimo galimybes. Magribe nacionalinės švietimo sistemos turi būti labiau orientuotos į įsidarbinimo galimybes, jomis visų pirma turėtų būti skatinamas aukštesnės kokybės profesinis švietimas ir mokymas bei aktyvesnis naudojimas tokiomis galimybėmis. Kartu toliau turi būti modernizuojamos aukštojo mokslo sistemos – visų pirma turi būti gerinama jų kokybė ir atitiktis darbo rinkos poreikiams. Be to, į paklausą orientuotas darbo rinkos priemonės reikėtų plėtoti palaikant veiksmingą socialinį dialogą.
21. Nacionalinę švietimo ir užimtumo politiką galima naudingai papildyti regioninėmis iniciatyvomis. Šiuo atžvilgiu ES gali:
- remti visą Magribą apimančių atitinkamų švietimo ir užimtumo sričių partnerių (švietimo įstaigų ir socialinių partnerių) tinklų kūrimą;
 - padėti stiprinti techninius mainus profesinio švietimo ir mokymo bei užimtumo klausimais Magribo regione, kuriuose dalyvautų viešosios užimtumo tarnybos;
 - apsvaistyti galimybę surengti visų Magribo valstybių techninius mainus tam tikromis su Marakešo veiksmų sistema susijusiomis temomis, visų pirma užimtumo, įsidarbinimo galimybių ir deramo darbo klausimais;
 - toliau remti Magribo valstybių aukštojo mokslo sistemų modernizavimą, pasitelkdama programas „Tempus“ bei „Erasmus Mundus“ ir vėlesnes programas. Šiomis priemonėmis valstybės partnerės bus toliau skatinamos siekti savanoriškos aukštojo mokslo sistemų konvergencijos su Bolonijos proceso pokyčiais ES.

Privačiojo sektoriaus plėtra

22. Magribo privačiojo sektoriaus atstovai nurodė, kad siekiant šio sektoriaus plėtros visų pirma reikia užtikrinti įgūdžių ugdymą, gamybos kokybę, galimybes gauti finansavimą ir patekti į rinkas (regione ir už jo ribų), kaimo plėtrą ir žemės ūkio ir

⁸ Žr. 1 išnašą.

⁹ Taip pat žr. Magribo valstybių regioninės prekybos lengvinimo ir infrastruktūros studiją („Regional Trade Facilitation and Infrastructure Study for Maghreb Countries“), 2012 m. birželio 20 d., Pasaulio bankas.

maisto sektoriaus plėtrą, o svarbiausia – reglamentavimo skaidrumą ir teisinį saugumą.

23. Vyriausybės turi sukurti verslumo, naujovių ir MVĮ vystymosi galimybes bei vienodas sąlygas visiems ekonominės veiklos vykdytojams, taip pat sumažinti neveiksmingumą ir korupciją viešojo administravimo srityje. Šiuo atžvilgiu itin svarbi galimybė sąžiningai ir paprastai patekti į viešųjų pirkimų rinką. Verslo tinklai, prekybos rūmai ir kiti suinteresuotieji subjektai gali suteikti tarpusavio paramos galimybių, taip pat padėti rasti klientų ir tiekėjų. Ypač reikia skatinti moterų verslumą.
24. Magribo valstybės bus vienos pagrindinių ES partnerių įgyvendinant bendrąją mokslinių tyrimų ir inovacijų programą „Horizontas 2020“, kurioje ypač svarbus glaudus tarptautinis bendradarbiavimas. Jos prisidės ES ir Viduržemio jūros regiono valstybėms partnerėms plėtojant bendrą mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkę. Magribo valstybės plėtos partnerystę su ES, palaikydamos dialogą mokslo politikos klausimais, vykdydamos bendras mokslinių tyrimų iniciatyvas bendriems visuomenei aktualiams klausimams, susijusiems su vandeniu, maisto sauga, sveikata, aplinka ir energetika spręsti, taip pat stiprindamos mokslinių tyrimų ir inovacijų pajėgumus.
25. Remdamasi savo jau įgyvendinamomis priemonėmis remti privačiojo sektoriaus plėtrą regione, ES gali:
 - remti Magribo verslininkų tinklų kūrimą, be kita ko, per nacionalines asociacijas ir organizuodama renginius;
 - remti tinklo, kuris konsultuotų Magribo įmones, planuojančias investuoti kitose Magribo valstybėse, kūrimą (verslo planų rengimas, žinios apie vietos įstatymus ir t. t.);
 - techniškai remti Magribo bankus, pageidaujančius plėsti savo veiklą visame regione (pvz., mokėjimo sistemos);
 - pagal naują Europos žemės ūkio ir kaimo plėtos kaimynystės programą padėti valstybėms partnerėms vykdyti politiką, kuria būtų skatinamas didesnis ir integracinis augimas kaimo vietovėse bei žemės ūkio ir maisto sektoriuje.
 - skatinti moterų verslumą, pvz., kuruojant, lengvinant galimybes gauti finansavimą, taip pat skatinant viešąją paramą veiklą pradedančioms įmonėms;
 - kitų valstybių partnerių pat mažosiose ir vidutinėse įmonėse rengti mokymąsi darbo vietoje ir globoti jaunos specialistus ir pradedančiuosius verslininkus, ketinančius steigti bendrovę, kad būtų lengviau pradėti verslą, plėtoti naujas verslo idėjas, taip pat stiprinti verslo paramos paslaugų teikėjų pajėgumus;
 - Europos investicijų bankui ir Europos rekonstrukcijos ir plėtos bankui bei kitoms Europos finansų įstaigoms priėmus sprendimą padidinti skolinimo pajėgumus, būtų galima suteikti papildomą paramą MVĮ plėtrai. Būtų galima numatyti bendradarbiavimą su būsimu Magribo plėtos banku – visų pirma šioje srityje;
 - plėsti regione jau veikiančių Europos įmonių tinklą į kitas valstybes partneres, kuriose šis tinklas dar nevykdo veiklos¹⁰, ir branduolius bei kitus įmonių tinklus įtraukti į Europos bendradarbiavimo platformas.

¹⁰

Tunisas yra vienintelė Magribo valstybė, kurią jau apima Europos įmonių tinklas.

26. Kultūros sritis gali būti itin reikšminga siekiant tvaraus žmogaus, socialinio ir ekonominio vystymosi.

Magribo regione ES gali:

➤ remti kultūros sektoriaus, padedančio užtikrinti tvarų regiono vystymąsi, plėtojimą, skatindama kultūros politikos reformą ir stiprindama kultūros politikos formuotojų pajėgumus, taip pat remdama investicijų skatinimą, privatųjį sektorių ir kultūros srities subjektų verslo pajėgumų plėtojimą, ypač Magribo lygmeniu.

Prekyba

27. Didesnė Magribo valstybių regioninės prekybos integracija, taip pat glaudaus bendradarbiavimo ir visapusiškų laisvosios prekybos zonų tarp Magribo partnerių ir ES sukūrimas būtų naudingas abiem pusėms. ES bendrovėms ir investuotojams galėtų būti naudinga didesnė rinkos plėtra ir integracija – ne tik atsivertę didesnės eksporto rinkos, bet regionas taip pat būtų integruotas į jų gamybos tinklus. Pašalinus esamas prekybos kliūtis, atvėrus sienas (įskaitant Alžyro ir Maroko sieną), taip pat integravus regioną į pasaulines tiekimo grandines ir gamybos tinklus, atsirastų didelių ekonominių galimybių. Vis dėlto šie pokyčiai priklausys nuo valstybių partnerių politinės valios.
28. Siekdama užtikrinti, kad Magribo valstybių prekyba ir ekonomika būtų labiau integruotos, ES daugiausia skatino įvairesnę ir didesnę pietų valstybių tarpusavio prekybos integraciją, taip pat investicijas. Dvišaliu lygmeniu kol kas ES pastangas telkė į prie PPO dar neprisijungusias valstybes (Alžyrą ir Libiją), taip pat siekė sukurti glaudaus bendradarbiavimo ir visapusiškas laisvosios prekybos zonas (Marokas ir Tunisas).. Tokių ES ir Magribo, taip pat Magribo valstybių tarpusavio susitarimų tinklo sukūrimas galiausiai padėtų įgyvendinti ekonominės bendrijos viziją, formuojamą ES ir Europos kaimynystės politikos partnerių.
29. Remdamasi esamais ES ir Magribo valstybių prekybos ryšiais ES gali:
- toliau remti regioninių gamybinių ryšių plėtojimą, skatindama naudojimąsi visos Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių zonos narių kilmės kumuliacijos galimybėmis ir didindama informuotumą apie jas, taip pat propaguodama laukiamas naujas eksportuotojams pritaikytas taisykles (jos ypač svarbios tekstilės pramonės šakoms, taip pat aukštesnės pridėtinės vertės pramonės šakoms);
- toliau teikti paramą ir technines ekspertines žinias prekybinės ir ekonominės integracijos reikmėms, kiek tai susiję su Arabų Magribo sąjunga ir Agadiro susitarimu;
- remti Magribo partnerių tarpusavio iniciatyvas, kuriomis siekiama didinti informuotumą apie prekybos ir investavimo sąlygas, pavyzdžiui, taikant Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių prekybos ir investicijų priemonės mechanizmą, taip pat mažinti netarifines kliūtis prekybai, tobulinti ir atnaujinti muitinės procedūras ir priemones, kad būtų skatinama prekyba regione;
- palengvinti prekybą pramonės produktais, baigdamą rengtis deryboms dėl Atitikties vertinimo ir pripažinimo susitarimo su kiekviena Magribo valstybe;
- stiprinti bendradarbiavimą su Magribo verslo bendruomene, kad įmonės galėtų geriau išreikšti savo interesus ir susirūpinimą dėl prekybinių ir investicinių iniciatyvų regione. ES ir Magribo verslo forumo sukūrimas galėtų būti pirmas žingsnis šia linkme.

D. Infrastruktūra ir infrastruktūros tinklai

30. Tam, kad regioninė prekybinė ir ekonominė integracija būtų veiksminga, reikalingi regionų infrastruktūriniai ryšiai ir logistika, taip pat palankesnės sąlygos prekybininkams. Infrastruktūros iniciatyvos turi būti įgyvendinamos kartu su reformomis, kuriomis siekiama skatinti prekybos lengvinimą, geresnę ir teisingesnę reglamentavimo sistemą ir regioninių paslaugų sektorių (transporto ir telekomunikacijų paslaugų, ir t. t.) liberalizavimą ir integraciją.

Transportas

31. Transporto srityje pirmenybė toliau teikiama Magribo tinklo plėtojimui. Šis tinklas bus būsimos Viduržemio jūros regiono transporto tinklo, plėtojamo vykdanč Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių bendradarbiavimą (EuroMed), dalis. Taigi jis bus būtinas regiono vidaus prekybos plėtros pagrindas, suteikiantis galimybę ekonominės veiklos vykdytojams ir piliečiams abipus Viduržemio jūros naudotis įvairiomis jungtimis. Alžyro ir Maroko sausumos sienos atvėrimas būtų labai svarbus siekiant baigti Magribo greitkelius ir plėtoti prekybą ir žmonių tarpusavio ryšius.
32. Siekiant sparčiau plėtoti transporto tinklus, itin svarbu, kad darniai veiktų regioniniai ir subregioniniai tinklai bei tokios struktūros, kaip EuroMed, Vakarų Viduržemio jūros regiono transporto ministrų grupė („GTMO 5+5“), Arabų Magribo sąjunga, Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga ir finansų įstaigos.
33. Aviacijos sektoriuje glaudesnę integraciją su ES kaimyninėmis valstybėmis skatino tikslas sukurti platesnę Europos bendrąją aviacijos erdvę. Pasiūlymas sukurti bendrą Viduržemio jūros oro erdvę skirtas ir Magribo valstybėms.
34. ES gali:
- remti studijų ir pelningų projektų, taip pat techninės pagalbos programų rengimą ir skatinti glaudesnę atitinkamų subjektų bendradarbiavimą Magribo tinklo, ES ir Magribo jūrų jungčių bei bendros Viduržemio jūros oro erdvės klausimais;
 - skatinti jūrų jungčių kūrimą, atsižvelgiant į jūrų greitkelių sąvoką, siekiant patobulinti transporto jungtis tarp ES ir Magribo valstybių ir Magribo regione, užtikrinant geresnę transeuropinio transporto tinklo ir Magribo tinklo sujungimą;
 - plėtoti Europos bendrąją aviacijos erdvę, derantis dėl oro susisiekimo paslaugų susitarimų su kai kuriomis Magribo valstybėmis, kaip tai darė su Maroku;
 - toliau naudotis Kaimynystės investicine priemone papildomoms lėšoms sutelkti, kad patenkintų regiono investicijų į transporto infrastruktūrą poreikius, visų pirma sutelkdama techninę pagalbą ir finansavimą trūkstantiems Magribo greitkelių jungtims užbaigti, visų pirma sienos perėjimo punktams;
 - toliau remti sąveikių intelektinių transporto sistemų naudojimą, plėtojimą ir diegimą;
 - skatinti transporto srityje veiklą vykdančias Europos agentūras, pagal savo įgaliojimus teikti techninę pagalbą (tai jau daroma aviacijos srityje), taip pat skatinti Magribo valstybes aktyviau dalytis patirtimi tarpusavyje.

Informacinė visuomenė ir informaciniai tinklai

35. Nors per revoliucijas arabų valstybėse plačiai naudotasi populiariomis informavimo priemonėmis, Magribas yra regionas, kuriame prieigą prie interneto vis dar turi labai mažai žmonių – nuo 5,5 proc. (Libijoje) iki 34 proc. (Tunise) (pagal tarptautinius

standartus ši dalis tebėra maža). Nepakankamai išvystytos informacinės ir ryšių technologijos ir reglamentavimo sistemos trukdo valstybėms visapusiškai naudotis informacinės visuomenės ir šių technologijų gamybinio potencialo teikiamais pranašumais. Be to, dėl vėlyvo telekomunikacijų paslaugų liberalizavimo gali kilti didelių tolesnės regioninės prekybos integracijos kliūčių.

36. ES gali:

- teikti techninę pagalbą, skirtą konkrečioms Magribo teisės aktų derinimo poreikiams, dalydamasi geriausios praktikos pavyzdžiais;
- remti ES ir Magribo reglamentavimo institucijų bendradarbiavimą;
- remti su elektroniniais ryšiais ir e-verslu susijusios reglamentavimo sistemos peržiūros iš nacionalinės ir regioninės perspektyvos ekonominio ir teisinio poveikio studijas;
- apsvarstyti galimybę imtis veiksmų siekiant pagerinti regioninius ryšius ir remti mokslinių tyrimų bendruomenės pajėgumų stiprinimą ir regioninės e-infrastruktūros naudojimą.

Energetika

37. ES ir Magribas ilgą laiką bendradarbiauja energetikos sektoriuje (naftos ir dujų prekybos, vamzdynų, angliavandenilių gamybos, pavyzdžiui, Alžyre ir Libijoje, elektros energijos sinchroninių vidinių sujungimų, taip pat elektros tiekimo Marokui srityse). Šiuo metu yra reali galimybė remiantis šiuo bendradarbiavimu sukurti ir Magribui, ir ES naudingą integruotą energetikos zoną, palaikant glaudesnę partnerystę pirmiausia atsinaujinančios energijos, didesnės energijos vartojimo efektyvumo ir integruotos elektros rinkos kūrimo srityse. Tokia zona galėtų padėti siekti platesnio tikslo paskatinti Magribo vidaus ir ES bei Magribo ir Viduržemio jūros regiono valstybių tarpusavio prekybą. Ji taip pat galėtų padėti ES siekti savo pačios tikslų, susijusių su atsinaujinančiosios energijos plėtojimu po 2020 m¹¹. Didelės investicijos į atsinaujinančiąją energiją, įskaitant į viso Magribo atsarginės elektros gamybos pajėgumus, taip pat padėtų padidinti energetinį saugumą. Jos taip pat padėtų sukurti daugiau naujų darbo vietų, nes, be kita ko, būtų plėtojamos atsinaujinančiąją energiją grindžiamos vietos pramonės šakos, moksliniai tyrimai ir inovacija, didinamas tarptautinis konkurencingumas, gerinama oro kokybė ir sveikata. Investicijos taip pat padėtų kovoti su klimato kaita ir įgyvendinti anglies dioksido kiekio mažinimo grindžiamas vystymosi strategijas. Magribo energijos rinka, vis labiau grindžiama atsinaujinančiais energijos ištekliais, padėtų palaipsniui mažinti energijos importuotojų importo išlaidas ir suteiktų galimybę angliavandenilių gamintojams lanksčiau naudoti savo atsargas..
38. Magribas, kaip subregionas, galėtų tapti lyderiu Viduržemio jūros regione ir užtikrinti, kad būtų išlaikomas nuoseklumas dalyvaujant platesnio masto projektuose (pvz., Viduržemio jūros sąjunga, Viduržemio jūros regiono saulės energijos planas ir t. t.). Gali būti numatyti šie konkretūs Viduržemio jūros regiono vakarinės dalies elektros energijos erdvės sukūrimo iki 2020-2025 m. veiksmai:

¹¹ „Atsinaujinančioji energija – reikšmingas Europos energijos rinkos objektas“, COM(2012) 271, 2012 m. birželio 6 d.

➤ remdamosi bendrų techninių taisyklių rinkiniu, regioninio bendradarbiavimo struktūros (reguliavimo institucijų asociacija MEDREG ir perdavimo sistemų operatorių bendradarbiavimo platforma MED-TSO) galėtų toliau remti bendrų tinklo kodeksų plėtojimą – tai galėtų būti bandomasis projektas Magribe;

➤ reikėtų apibrėžti, kokių veiksmų reikėtų palaipsniui imtis, siekiant rinkos integracijos, visų pirma remiantis Alžyro planu. Be kita ko, tai susiję su šiais aspektais: dvišalių pajėgumų paskirstymu remiantis bendrais principais iki 2014 m., koordinavimo pajėgumų paskirstymu iki 2016 m., regioninės elektros energijos prekybos platformos sukūrimu iki 2016-2020 ir t. t.;

➤ būtų galima labiau remti energetikos sektoriaus reformas, taip pat regioninį bendradarbiavimą ir regionines organizacijas (pvz., įsteigti energetikos reguliavimo institucijas Maroke ir Tunise iki 2014 m. ir Libijoje iki 2016 m., taip pat funkciškai nepriklausomus perdavimo sistemų operatorius Magribo valstybėse iki 2015 m. ir t. t.);

➤ reikėtų sustiprinti bendradarbiavimą atsinaujinančiosios energijos ir energijos vartojimo efektyvumo klausimais – be kita ko, valstybės partnerės turėtų labiau įsitraukti į diskusijas ES atsinaujinančiosios energijos politikos klausimais, taip pat prisidėti prie priemonių kūrimo. Reikėtų remtis įgyvendinama paramos veikla pagal Kaimynystės investicinę priemonę ir Europos vystymosi finansų įstaigomis – turėtų būti finansuojamos dotacijos, teikiama techninė pagalba ir vykdomos rizikos kapitalo operacijos. Būtų galima paskelbti bendrus kvietimus teikti paraiškas dėl inovacijų projektų. Galima sutarti dėl investicijų į atsinaujinančiąją energiją ir prekybos ja principų;

➤ Mauritanijos, kaip ir kitų Užsachario Afrikos valstybių, atveju, siekiant skatinti bendradarbiavimą energetikos srityje, būtų galima pasinaudoti tinkamomis finansinėmis priemonėmis pagal iniciatyvą „Tvari energija visiems“ (angl. SE4ALL).

39. Atsižvelgiant į numatomą regiono elektros energijos poreikį iki 2020 m., reikia didelių investicijų į gamybos pajėgumus (daugiausia į tradicinės energijos, tačiau vis daugiau ir į atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamybos pajėgumus) ir tinklo infrastruktūras. Kuriant naujas elektros energijos srautų galimybes regione, būtų galima užbaigti Vakarų Viduržemio jūros regiono elektros energijos tiekimo linijos atšaką palei du koridorius (Alžyro, Maroko, Ispanijos, Prancūzijos bei Alžyro, Libijos, Tuniso, Italijos).

40. Nors jau atlikta techninių galimybių studijų, reikės itin daug dėmesio skirti naujų tarpusavio jungčių reglamentavimo ir finansavimo modeliui, galbūt prireiks specialios teisinės sistemos (tarpvyriausybinių susitarimų). Reikia taikyti vadinamąjį koridoriaus metodą ir labai koordinuoti veiklą. Todėl ES siūlo bendru susitarimu su susijusiomis valstybėmis paskirti specialųjį koordinatorių.

41. Be to:

➤ kad būtų išsaugota dinamika, atsiradusi po 2010 m. liepos mėn. Alžyro energetikos ministrų lygio posėdžio, siūloma ES ir Magribo energetikos tarybos posėdžius rengti kasmet – kitas posėdis turėtų būti surengtas 2013 m. pirmą pusmetį;

➤ ES siūlo pradėti išsamų techninį dialogą su visais suinteresuotaisiais subjektais ir aptarti visus tolesnius rinkos integracijos veiksmus. 2013 m. galėtų būti surengtas Elektros energijos forumas, panašiai kaip Europos Sąjungoje surengtas Florencijos forumas;

➤ techninį regioninės integracijos darbą vykdo tokios regioninės institucijos kaip MEDREG ir MED-TSO. Jį būtų galima papildyti ir paremti specialiu techninės pagalbos projektu, kuris būtų pradėtas 2013 m. (Elektros forumui skirtos informacijos organizavimas ir rengimas, techninio darbo parama, specialūs su Magribu susiję MEDREG ir MED-TSO uždaviniai, logistinė parama metiniams ministrų lygio posėdžiams ir t. t.).

E. Aplinka, klimato kaita ir civilinė sauga

Aplinka ir klimato kaita

42. ES jau padeda Magribo valstybėms ir kitoms Pietų Viduržemio jūros regiono valstybėms partnerėms stiprinti aplinkos apsaugą ir kovoti su klimato kaita, remdamasi dvišalėmis priemonėmis, taip pat pagal programos „Horizontas 2020 m.“ Viduržemio jūros taršos mažinimo iniciatyvą.

43. Magribo regione ES gali:

➤ atsižvelgdama į *Rio+20* aukščiausiojo lygio susitikimą, toliau bendradarbiauti su Magribu ekologiškos ekonomikos srityje, pvz., stiprindama įgyvendinamo ES finansuojamo tvaraus vartojimo ir gamybos modelių projekto subregioninį ir tarpvalstybinį aspektą;

➤ toliau naudoti Kaimynystės investicinę priemonę papildomoms lėšoms sutelkti, kad regione būtų gaunama pakankamai investicijų, siekiant kovoti su klimato kaita ir plėtoti su aplinka susijusius infrastruktūros projektus;

➤ padedama Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungos sekretoriato, atitinkamų tarptautinių finansinių įstaigų ir dalyvaujant Magribo valstybėms, toliau prisidėti prie subregioninių ir tarpvalstybinių investicinių projektų arba nacionalinių projektų pagal sutartas sistemas ar iniciatyvas, visų pirma pagal programos „Horizontas 2020 m.“ Viduržemio jūros taršos mažinimo iniciatyvą, įgyvendinimo;

➤ vykdant integruotą jūrų politiką Viduržemio jūros regione, Magribo valstybės galėtų būti toliau skatinamos plėtoti subregionines ir tarpvalstybines iniciatyvas, kuriomis būtų sprendžiami tokie daugialypiai su jūra susiję klausimai, kaip jūrų stebėjimas ir sauga, jūrų greitkeliai, žinios apie jūras arba jūrų erdvės planavimas, kad galėtų būti plėtojami jūrų sektorius;

➤ stiprinti ES ir Magribo valstybių bendradarbiavimą, kuriuo siekiama išsaugoti jūrų gyvuosius išteklius, visų pirma pasitelkiant Bendrąją Viduržemio jūros žvejybos komisiją ir Tarptautinę Atlanto tunų apsaugos komisiją. Toks bendradarbiavimas galėtų padėti telkti mokslines priemones, siekiant geriau įvertinti išteklius ir juos tvariai valdyti;

➤ remti Magribo valstybes partneres, kad būtų stiprinami kovos su klimato kaita politikos ir strategijų formavimo ir įgyvendinimo pajėgumai, remiamas anglies dioksido kiekio mažinimu grindžiamas vystymasis, didinamas atsparumas klimato kaitai ir gerinamos galimybės gauti informaciją;

➤ stiprindama ES ir Pietų Viduržemio jūros regiono valstybių dialogą kovos su klimato kaita politikos klausimais, Komisija toliau skatins bandomųjų projektų plėtojimą valstybėse, kurios suinteresuotos pamėginti įgyvendinti vadinamąjį naują rinkos mechanizmą, dėl kurio sutarta per derybas Jungtinių Tautų klimato kaitos konferencijoje Durbane. Atitinkamą pagrindą Komisija jau padeda rengti prisidėdama prie Pasaulio banko partnerystės pasirengimo rinkai srityje ir Išmetamo anglies dioksido kiekio mažinimo partnerystės priemonės. Esant tinkamoms sąlygoms, šios ir panašios iniciatyvos galėtų paskatinti su Magribo valstybėmis sudaryti dvišalius susitarimus, pagal kuriuos, be plataus masto individualių veiksmų energijos gamybos sektoriuje, būtų leidžiama papildomai naudoti sukauptus sektorių kreditus. Taip būtų siekiama remti investicijas į atsinaujinančiąją energiją ir energetinį veiksmingumą ir mažinti energetikos sektoriaus anglies dioksido poveikį. Komisija inicijuos konsultacijas dėl šių galimybių su trečiosiomis valstybėmis partnerėmis. Jeigu susidarytų tinkamos sąlygos, būtų pakankami gebėjimai naudotis kreditais ir mūsų partneriai išreikštų susidomėjimą, Komisija parengtų prašymą dėl derybų įgaliojimų.

Civilinė sauga

44. Magribo regionas yra itin pažeidžiamas dėl įvairių žmogaus sukeltų ir gaivalinių nelaimių, kurios galėtų itin pakenkti regiono pastangoms užtikrinti tvarų vystymąsi. Dėl jų kaimynystės ir bendro pažeidžiamumo dėl su klimatu susijusių veiksnių Magribo valstybėms gali būti itin naudingos atsparumo klimato kaitai didinimo strategijos ir glaudus bendradarbiavimas regioniniu lygmeniu ir su ES, nes gaivalinių ir žmogaus sukeltų nelaimių sienos nesulaiko. Civilinė sauga yra svarbi tinkamo valstybių bendradarbiavimo kūrimo ir solidarumo skatinimo priemonė.
45. Nors sukurti Viduržemio jūros regionui skirti Rizikos atlasas ir veiksmingas civilinės saugos nacionalinių korespondentų tinklas, Magribui galėtų būti naudinga glaudžiau bendradarbiauti – tai padėtų stiprinti jo nelaimių prevencijos, prisitaikymo prie jų ir pasirengimo joms bei reagavimo į jas pajėgumus ir didinti regiono ekonominį, socialinį ir politinį stabilumą.

Remdamasi dabartiniu bendradarbiavimu šioje srityje (taip pat pagal gaivalinių ir žmogaus sukeltų nelaimių prevencijos, pasirengimo joms ir reagavimo į jas pietinėse valstybėse programą) ES gali:

- skatinti regioninio požiūrio į nelaimių valdymą, pagrįsto prevencija ir parengtimi, o ne reagavimu, plėtojimą su visais pagrindiniais suinteresuotaisiais subjektais;
- skatinti sustiprintą tarpregioninį bendradarbiavimą Magribe per nacionalinių korespondentų tinklą, skirtą civilinei saugai, siekiant užtikrinti suderintą reagavimą į nelaimes;
- padėti plėtoti Rizikos atlasą, kad jis apimtų pirmoje versijoje nenurodytų rūšių riziką, kuri gali turėti įtakos visų pirma Magribo regionui;
- padėti analizuoti didėjančią klimato kaitos skatinamą riziką ir imtis atitinkamų prevencinių prisitaikymo veiksmų;
- padėti stiprinti gebėjimus ir didinti informuotumą apie nelaimių prevenciją ir pasirengimą joms, taip pat teikti techninę pagalbą iniciatyvoms plėtoti, pvz., kurti nacionalines nelaimių rizikos mažinimo platformas ir civilinės saugos strategijas valstybių vidiniams pajėgumams ir *ad hoc* prevencinėms struktūroms stiprinti.

F. Migracija ir judumas

46. Migracija ir judumas itin svarbūs ES santykių su Magribo valstybėmis srityje. Tiek ES, tiek Magribo valstybės šioje srityje turi spręsti svarbius ir iš esmės panašius uždavinius ir turi bendrą siekį geriau organizuoti teisėtą migraciją, kovoti su neteisėta migracija ir prekyba žmonėmis, gerinti tarptautinę apsaugą regione ir kuo labiau išnaudoti teigiamą migracijos poveikį vystymuisi.
47. Laikydamosi savo visuotinio požiūrio į migraciją ir judumą ES yra pasiryžusi stiprinti bendradarbiavimą migracijos klausimais ir didinti piliečių judumą saugioje aplinkoje. Todėl 2011 m. gegužės mėn. komunikate¹² ES pasiūlė pradėti dialogą migracijos, judumo ir saugumo klausimais su kai kuriomis Pietų Viduržemio jūros regiono valstybėmis, siekdama stiprinti santykius su kiekviena iš jų, atsižvelgdama į jų poreikius, norą ir gebėjimą siekti bendradarbiavimo šioje srityje pažangos. Todėl toks dialogas oficialiai pradėtas su Maroku ir Tunisu, siekiant netrukus sudaryti judumo partnerystę.
48. Be to, galima gerokai padidinti ES paramą bendradarbiavimui Magribo regiono viduje bei Magribo ir Užsachario Afrikos bendradarbiavimui migracijos ir judumo srityje. Kalbant konkrečiau, ES gali:
- toliau stengtis įgyvendinti visas egzistuojančias suinteresuotųjų šalių ministrų deklaracijas ir veiksmų planus migracijos ir vystymosi srityje, visų pirma Europos ir Afrikos migracijos ir vystymosi procesą („Rabato procesą“) bei Afrikos ir ES partnerystę migracijos, judumo ir užimtumo srityse;
 - remti teisėtos migracijos tarp Magribo valstybių ir tarp jų bei Užsachario Afrikos valstybių schemas;
 - sistemingiau naudotis galimybėmis didinti ES vizų kodeksu užtikrinamą judumą, įskaitant jaunimo, studentų ir pilietinės visuomenės atstovų judumą; gerinti suvokimą apie taikomus vizų režimus, pasitelkiant informacijos mainus;
 - skatinti regioninį bendradarbiavimą sienų stebėjimo ir kovos su neteisėta migracija Magribo ir Užsachario Afrikos regione srityje, be kita ko, dalijantis informacija regioniniu lygmeniu, atliekant bendrą rizikos analizę, taip pat bendrai valdant ir stebint sienas ir bendradarbiaujant policijos pareigūnams prekybos žmonėmis ir narkotikais bei kitose srityje;
 - skatinti įvairių regiono valstybių bendradarbiavimą readmisijos tarp Magribo valstybių ir iš Magribo valstybių į Užsachario Afrikos valstybes, visapusiškai užtikrinant migrantų pagrindines teises, klausimais;
 - toliau padėti Magribo valstybėms prieglobsčio ir tarptautinės apsaugos klausimais, pasitelkiant gebėjimų stiprinimo priemones pagal Šiaurės Afrikos regioninės apsaugos programą arba apsvarstydama persikėlimo galimybes;
 - prireikus teikti informaciją apie ES konsulinę pagalbą ir apsaugą, taip pat plėtoti bendrą supratimą šioje tiek ES valstybėms narėms, tiek Magribo valstybėms vis svarbesnėje srityje.

Išvada

49. Pirmiau išdėstyti pasiūlymai rodo, kad ES remia didesnę integraciją Magribe ir yra tiesiogiai ja suinteresuota. Integracijos pažanga visų pirma priklausys nuo pačių

¹² „Migracijos, judumo ir saugumo dialogas su pietinėmis Viduržemio jūros regiono valstybėmis“, 2011 5 24, COM(2011) 292 final.

valstybių partnerių pastangų. ES ir Magribo valstybių dvišalių santykių stiprinimas gali padėti siekti šio tikslo, tačiau netiesiogiai – stiprinant šiuos santykius gali būti užtikrinta didesnė normų, taisyklių ir politikos krypčių konvergencija. Vis dėlto siekiant realaus postūmio šioje srityje reikia, kad pastangas dėtų visas Magribas.

50. Europos Komisija ir vyriausiasis įgaliotinis norėtų aptarti šiuos pasiūlymus su ES valstybėmis narėmis ir kitoms ES institucijoms, kad užtikrintų bendrą požiūrį. Dėl šių pasiūlymų jie taip pat konsultuosis su Europos ir Magribo suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant pilietinės visuomenės atstovus.
51. Europos Komisija ir vyriausiasis įgaliotinis siūlo pradėti aukšto lygio ES ir Arabų Magribo Sąjungos dialogą dėl šių pasiūlymų. Jie taip pat ragina kitas Europos institucijas, kaip antai Europos Parlamentą, prisidėti prie šio dialogo su atitinkamomis Magribo institucijomis. Europos Komisija ir vyriausiasis įgaliotinis taip pat siūlo užtikrinti, kad šie klausimai būtų sprendžiami palaikant nuolatinį politinį dialogą su Magribo valstybėmis. Jie taip pat ragina prisidėti suinteresuotuosius nevyriausybinis subjektus, pvz., pilietinės visuomenės ir verslo atstovus. Europos Komisija ir vyriausiasis įgaliotinis tikisi, kad šis dialogas bus veiksmingas nuolatinis įnašas į besiformuojančią diskusiją dėl integracijos Magribe.